

Carl Milles

född 1875, död 1955, var son till majoren Emil (Mille) Andersson och hans hustru. Modern dog när Carl var fyra år. Han hörde en gång sin far yttra: "Det är synd att min äldste son skulle bli idiot" – det gick nämligen dåligt i skolan. Vid 22 års ålder skickades han av fadern till Chile, där han hos en god vän skulle få utbildning till sjukgymnast, men han kom inte längre än till Paris, där han frös, svält och arbetade för att bli konstnär. Med svaga lungor och anlag för astma för han inte väl av stendamm i bildhuggarverkstaden. Han fick under sitt åttioåriga liv känna på mycket av lidande.

Milles brottades hela sitt liv med frågorna om livet och döden. Hans konst skälver av liv, men den skälver också ofta av livets bitterhet. Änglarna spelar en roll i hans konst, änglar som musicerar på flöjt, änglar som åker skridskor. Det har ofta påpekats att han under de senare decennierna av sitt liv allt oftare framställde svävande gestalter. Även de obevingade rör knappt vid marken. Ofta riktar hans gestalter blicken mot ett fjärran eller slungar ett spjut eller skjuter en pil mot oändligheten. Ett av hans mest berömda verk är Uppståndelsemonumentet i Washington med djupa uttryck för människans längtan och evighetshopp.

Redan i unga år fick han impulsen till den från Millesgården kända skulpturen I Guds hand. Den lilla människovarelsen står där bävande, med uppåtvänt ansikte och med de utsträckta händerna i en vädjande gest – står mellan tummen och pekfinger av en väldig hand. Det är en predikan om bävan och tillförsikt.

Natten den 17-18 september 1955 skisserade han, dödssjuk, en motsvarighet till detta konstverk. Man skulle kunna kalla det Vid Guds fot. Ett litet människokryp böjer knä vid en jättstor fot. Under skissen har Milles med blyerts skrivit med darrande hand: "Oh, Gud, Du Mystiske, Dina fotspår överallt. Natt Sept. 17-18 1955." Den 19 september var han död.

(Sven Danell: SAGT INFÖR DÖDEN - KONSTNÄRER, SIARE OCH SKALDER)